

nalezneme prostředky ozdravení. Avšak toto poznání musí proniknouti do lidí a Ženeva, kde poprvé celková hospodářská situace zcela důkladně bude odkryta, jest k tomu nejlepší příležitostí. Statistické podklady světové hospodářské konference měly by býti přeloženy do češtiny a němčiny, rozdány všem vůdcům našeho národního hospodářství. Každý poslanec by měl je obdržeti, číslice měli bychom se naučiti napaměť, abychom je měli ve dne v noci před sebou a mohli si představití nebezpečí svého národního hospodářství. Nejde snad o udržení, nýbrž již jen o opětné získání té posice Československa v hospodářském životě na světě, již jsme již r. 1926 ztratili.

Karel Uhlig.

Zdanění t. zv. zisků spekulálních daní důchodovou.*)

Pojem „důchod“ a „důchod čistý“ náleží k nejspornějším otázkám v theorii národohospodářské. Od té doby, co Hermann (Staatswirtsch. Untersuchungen, 1832, str. 299) učinil pokus, pojem tento vědecky definovati, podány byly nejrozmanitější definice pojmové v theorii národohospodářské a dlužno přiznati, že nepostrádá odůvodněnosti odvážný výrok Kleinwächtrův (Das Einkommen u. seine Verteilung, 1896), že pojem tento vůbec nelze vědecky definovati. Spor pohybuje se v podstatě o ohraňování důchodu, příbytku jmění a kupeckého zisku.**)

Spory tyto obražejí se i v praktickém zákonodárství o daních důchodových, jež nepojímají pojmy uvedené ve smyslu stejném. Obtíže s definicí spojené byly i příčinou, že nepodává se obvykle v jednotlivých zákonech o dani důchodové vyčerpávající, všeobecná definice pojmu „důchod“, nýbrž uvádějí se pouze jednotlivé prameny důchodů dani podléhajících. Zákonodárství vykazuje zde odchylky v jednotlivostech značné. Zejména neřeší se jednot-

*) Článek byl psán ještě před projednáním daňové reformy sněmovnou. Red.

**) Srv. můj článek: Význam „pramenů“ při dani důchodové v theorii a praktickém zákonodárství. Daňová a bilanční revue 1924 č. 1. 2. a Blümich-Schachian, Das Einkommenst. Gesetz vom 10. August 1925 (Berlin 1925), kde i obsáhlá literatura.

ně v zákonodárství otázka, zda a pokud náležejí k důchodu t. zv. příbytky jmění (na př. výhry loterní, neopětující se zisky konjunkturální, spekulativní a pod.). Poměrně nejznačnějšího průchodu zjedнала sobě (alespoň v zásadě) t. zv. theorie pramenová (Quellentheorie), podle které jest důchodem každé z určitého pramene, tedy s jistou pravidelností se vracející rozmnožení jmění. Zásada ta, jejíž plnou konsekvencí bylo by vyloučení důchodů pouze jednou plynoucích a neopírajících se o trvalý pramen, nebyla provedena však i v těch státech, jež ji v principu přijaly (většinou bývalé státy německé) v plném rozsahu, nýbrž stanoveny byly, tu ve větším jinde v menším počtu, výjimky. Říšský zákon německý o dani důchodové z 29. III. 1920 domníval se nejlépe vyváznouti z theoretických rozporů o pojmu „důchod“ tím, že přidal se k definici Schanzově (t. zv. „Reinvermögenszugangstheorie“, sr. Finanzarchiv 1896, 1916) a čítá k důchodu důchody bez rozdílu, zda se jedná o příjmy jednou či opětovně průběhem periody ukládací plynoucí, připouští však četné výjimky. Provedení ukládání dle těchto zásad nebylo fakticky provedeno. Nejnověji sjednává sobě průchodu zásada, že má se přihlížeti za účelem zdanění důchodu k hospodářsko-praktickým názorům o tom, co důchodem jest, a že musí důchod jakožto základ pro zdanění souhlasiti s názorem lidově obvyklým a že nevystačí se pouhými teoriemi (tak zejména Irving Fisher, str. 103, The Nature of Capital and Income, New York 1906 a Schachian, Das Einkommensteuergesetz vom 10. August 1925, Berlin 1925, str. 6 násl.). Náзор tento došel také výrazu v nejnovějším říšském zákoně o dani důchodové v Německu (sr. v dalším).

Jedním z nejobtížnějších bodů v úvahách theoretických o důchodu a v praktických zákonodárstvích bylo vždy, zda a pokud mají podléhati zdanění důchodovému t. zv. zisky spekulativní. Veřejné mínění*) žádalo zdanění těchto zisků namnoze z ne vždy zcela správných hledisek, zisků konjunkturálních a bezzáslužných a tedy zvláště k dani způsobilých, avšak zařazení důchodu ze zisků spekulativních naráželo vždy na značné obtíže legislativní techniky a tam, kde zdanění do systému daně dů-

*) Tak při projednávání posledního zákona o dani důchodové v Německu uvedl v berním výboru říšského sněmu státní sekretář Dr. Popitz mezi jiným „Unter den gegenwärtigen Verhältnissen werde man in Deutschland wohl auf die Besteuerung der Spekulationsgewinne nicht verzichten können,“ narážaje na stav veřejného mínění v Německu.

chodové bylo zařazeno, k nejobtížnějším problémům správy finanční. Řešení možno v podstatě s trojího hlediska: 1. S hlediska ryze subjektivního — přihlížeti k úmyslu, jaký při nabývání důchodu byl rozhodným, a provést zdanění tam, kde zcizení určitého předmětu stalo se s úmyslem spekulacním a kde zisk byl docílen. Úmysl — vnitřní proces — stanovit jest velmi obtížno. Trefnými jsou slova pruského ministra financí při projednávání pruského zákona o dani důchodové z roku 1891: „Innere Motive kann unmöglich die Steuerveranlagung zugrundelegen“ (srov. Schanz l. c. str. 55).

2. Přihlížeti k úmyslu ale tak, že stanovilo by se všeobecně, že úmysl má býti posuzován dle zevních okolností, ze kterých jest úmysl patrným, tedy spojití hledisko subjektivní s objektivním. I tam, kde v zákonodárství obě tato hlediska došla výrazu, nebylo vyvarováno obtížím, jak ukázala zkušenost.

3. Stanovití přesné normy o konkrétních předpokladech, za jichž existence nabývání důchodu dlužno považovati za spekulacní, tedy přihlížeti k momentům rázu objektivního.

Z důvodů obtíží spojených se zdaněním zisků spekulacních upustila Anglie vůbec od zdanění zisků spekulacních, kdežto v jiných státech k němu došlo zejména se zřetelem na veřejné mínění.

Pokud se týče poměrů u nás platných, jest stav následující: Všeobecná přesná definice pojmu „příjem“ jakožto základ pro zdanění daně z příjmu dle zák. z 25. října 1896, čís. 220 ř. z., dosud u nás platného, není podána. V § 159 uvádí se pouze, že za příjem považuje se úhrn všech důchodů jak v penězích, tak i v hodnotě peněžité. Definice „důchodů“, jichž úhrn poplatný příjem tvoří, zákon vůbec nepodává, nýbrž uvádí pouze příkladmo v §§ 160 a násl. druhy důchodů dani podléhajících. *) Pokud se týče speciálně zisků spekulacních, uvedeny bližší předpisy v § 159 odst. 3 a v § 170, jež došly provedení prvý v čl. 4, druhý v čl. 21, 27 a 57 prov. nař. —

§ 159, odst. 3. stanoví: „Zisky ze zcizení objektů majetkových mají býti jen tehdy přičítány ku příjmu, když zcizení stalo se při provozování podniku výdělečného nebo při provádění obchodu spekulacního.“

*) Judikatura správního soudu učinila namnoze pokus při řešení případů konkrétních konstruovati i definice pojmové dle zásady pramenové, srv. na př. můj spis: Daň z příjmů a amnestie berní, 2. vyd. 1914, str. 17 násl.

§ 170 uvádí: „Při příjmu z cenných papírů nemá být; přihlíženo k zvýšení nebo snížení kursovní hodnoty, pokud papíry nenáleží ku provozovacímu kapitálu živnosti obchodní. Skutečně přijaté zisky ze zcizení předsevzatého k účelům spekulacím cenných papírů, pohledávek, rent atd. po odraze případných ztrát při takových obchodech budtež k důchodu přičítány.“

Ustanovení tato měla vzorem pruský zákon z roku 1891 a jak ze zprávy berního výboru k § 160 patrno (čís. 1041 příloh ku stenogr. prot. sněm. posl. XI zas. 1895, str. 199), byly již při projednávání těchto ustanovení vážné pochybnosti o proveditelnosti zdanění vzhledem ku značným obtížím. Zkušenosti ukázaly také, že obavy ty nebyly bezpředmětnými. Dokladem toho jest obsáhlá judikatura správního soudu.*)

Zásady z jeho nálezů i z provozovacího nařízení vyplývající jsou:

1. Zisky ze zcizení nejsou všeobecně jako příjem zdani-
telny, nýbrž pouze když jsou docíleny při provozu živnostens-
kého provozování a při provozu obchodu spekulacího.
V jiných případech jsou příbytkem jmění nepodléhajícím zda-
nění daní z příjmu.

2. Zda zisk jest v penězích neb jiného způsobu, nezáleží
vzhledem k § 159, odst. 1., jež jako příjem považují úhrn dů-
chodu v penězích nebo v hodnotě peněžitě.

3. Příjem docílený při provozu obchodu spekulacího před-
pokládá ku své poplatnosti:

a) Že úmysl spekulací, t. j. zciziti se ziskem, musí býti
v době prvotního nabytí, nikoliv nutně i v době zcizení.

b) Nestačí jenom nabytí, třeba, aby nabytí mělo v zápětí
zcizení, obchod musí býti tudíž realizován.

*) Uvádím podrobněji judikaturu zvláště posledních let jakožto doklad, že i v době dlouholeté platnosti zákona obtíže nezmizely. Otázkami sou-
visícími s § 159, odst. 3. a s § 170 zabývají se zvláště judikáty (některé z nich
passim a a contrario): 1903: 1618, 1666, 1790, 1905, 3926; 1907: 3372;
1909: 6645; 1911: 8151, 8369, 8455, 8521; 1912: 8908, 9527, (pasim) 8750,
8875, 8690, 8837, 9129, 9146, 9287; 1913: 9370, 9456, 10855, 10845; 1914: 10293,
10129, 10387, 10431, (pasim) 10575, 10128, 10448; 1915: 10845, 10993, 10938,
(pasim) 10739, 10938, 10845, 10592, 10608, 10839; 1916: 11261, 11279, 11316,
11318, 11348, 11050, 11090, 11093, 11107, 11198, 11212, 11225, 11252, 11280,
11307; 1917: 11605 (a contr.); 1918: 11798, 11932, (pasim) 11746, 11747,
11798, 11808, 11932, 11938, 11695, 11727; 1920: 208, 224, (pasim) 200, 256,
291, 385; 1921: 400, 524, 570; 1922: 958, 1026; 1923: 1196; 1924: 2080;
1925: 2749, 2788, 2809, 2879.

c) Zda jest úmysl spekulací, dlužno posuzovati podle zevních okolností. Správní soud důsledně přijímá tuto zásadu, jež vyjádřena i v čl. 4. prov. nařízení, a nepovažuje v podstatě za rozhodnou pouze okolnost jednu, nýbrž souběh okolností. Jako okolnosti zevní, z nichž lze souditi na úmysl, uvádí se krátká doba držby, avšak krátká doba sama o sobě nemůže býti výhradním důkazem pro úmysl spekulací, ježto může míti i příčiny jiné. (Srovnej na př. nář. 1618/1903, 10993/1915, 224/1920, 400/1921, 570/1921.) Naopak nevylučuje ale ani delší doba držby úmysl spekulací. (Nález 10993/1915 uvádí ovšem k tomu, „es fehlt ein für die Annahme sehr in Wagschale fallender Umstand“.)

Rovněž uznávají se jako zevní okolnosti, jež spolu s jinými jsou dokladem úmyslu spekulací, poloha pozemku, jeho dočasné hospodářské nevzdělávání, opětné koupě a prodeje, prodeje obchodníkem, zabývajícím se jako povoláním obchodováním podobnými předměty, naproti tomu neuznává správní soud rozhodným, že předmět sám má způsobilost dle své povahy býti spekulacím papírem (tak nález o pražských akciích železářských 10845/1915), pouhou okolností, že poplatník nekoupil za vlastní svůj kapitál, nýbrž si vypůjčil, nízký výnos domu a p.

d) Zda pozůstávají okolnosti, jež svědčí úmyslu spekulacím, musí stanoveno býti řízením procesuálně bezvadným, zejména musí slyšení býti svědci a osoby předzvědné a provedeny býti důkazy poplatníkem nabídnuté, přípustné dle zákona. Nesmí býti porušena zvláště zásada § 210 zák., jenž platí dle § 222 i pro řízení odvolací. Okolnosti zjištěné musí převyšovati pouhé hypotézy a předpoklady a musí o sobě podávati spolehlivý, třeba ne nutný, závěr o úmyslu spekulacím (srov. zejména nálezy 11280/1916, 570/1921).

Zajímavý jest vývoj v Německu. V Německu došlo před r. 1920 v jednotlivých státech po většině k řešení podobnému jako v Prusku (srov. zejména Schanz na uvedeném místě str. 46 násl.) a říšský zákon z r. 1920, jak uvedeno, postavil se na základ theorie Schanzovy. Praktické zkušenosti ukázaly však nemožnost provedení. Fakticky tento první říšský zákon německý ve své původní podobě nebyl nikdy předmětem praktického ukládání a doplněn byl celou řadou novel (od roku 1920 až 1923 — 8 novel, v roce 1923 v sou-

vislosti s inflací 19 pozměňujících nařízení). Nejvýznačnější materielně jest novela ze dne 24. března 1921, jež zvláště vyslovila osvobození kupeckých zisků konjunkturálních a omezila povinnost berní zisků z jednotlivých zcizování na zisky spekulací (§ 11, č. 15). — Jest zajímavým, že úřední odůvodnění ku novele z roku 1921 vzdává se zdanění zisků z jednotlivých obchodů zcizovacích za současného vzdání se theorie Schanzovy a že zamýšlelo dokonce, osvoboditi zisky spekulací podle vzoru anglické Income-Tax. *) Tomuto názoru korporace zákonodárné tehdy nevyhověly, nýbrž omezily zdanění jednorázových zisků zcizovacích na obchody spekulací. Po novele z r. 1921 byly vůbec pochybnosti, zda ještě zůstal v platnosti Schanzův pojem důchodu (tak Strutz „Handausgabe des Einkommengesetzes“ str. 6, Glaser „Kommentar z. Einkommengesetz“ str. 7, Erler „Geschäftsgewinn nach dem Einkommengesetz“ str. 1, Kuhn „Einkommengesetz“ str. 27). Nový říšský zákon německý ze dne 10. srpna 1925 dle úředního odůvodnění (Reichstagsdrucksachen Nr. 795-III C 411, str. 20, 21) vyslovuje: „Es musste das Ziel sein, ein Gesetz zu schaffen, das in seinem grundlegenden Vorschriften für die Dauer bestimmt ist und in das sich Verwaltung, Rechtssprechung und Wirtschaft in vollem Umfang einleben können.“ — Zákon i úřední odůvodnění nepřipojují se nijakému dřívějšímu národohospodářskému neb zákonnému systému, vzdalují se řešení sporů, systémů, názorů

*) Úřední odůvodnění k novele uvádí na str. 50.: „Ferner wurde die Frage geprüft, ob die Besteuerung der einmaligen Veräußerungsgewinne gemäss § 11 Nr. 5 aufrechterhalten werden soll. Es hat sich inzwischen gezeigt, dass die allgemeine Besteuerung der einmaligen Veräußerungsgewinne zu derartigen wirtschaftlichen Schwierigkeiten führt, dass es nicht ratsam erscheint, sie weiter bestehen zu lassen. Hiezu kommt, dass in der Praxis in zahlreichen Fällen die Gewinne nicht deklariert, die Verluste dagegen regelmässig zur Anmeldung gebracht werden. Man glaubte daher, vorschlagen zu sollen, die Besteuerung der einmaligen Veräußerungsgewinne aufzuheben. Dabei wurde auch die Frage geprüft, ob man nicht wenigstens die Spekulationsgewinne heranziehen soll. Es wurde festgestellt, dass Gewinne aus gewerbsmässig betriebener Spekulation in jedem Falle als Einkommen aus Gewerbebetrieb anzusehen sind und dass demgemäss auch Verluste aus gewerbsmässiger Spekulation gleich wie alle übrigen Verluste im Gewerbebetrieb zu berücksichtigen sind. Es könnte sich daher nur fragen, ob nicht die Gewinne aus einmaligen Spekulationsgeschäften weiterhin noch der Einkommensteuer unterworfen werden sollen, aber auch hier glaubte man aus praktischen Gründen von einer Besteuerung dieser Gewinne absehen zu sollen, mit Rücksicht darauf, dass Verluste aus Veräußerungsgeschäften dann stets als Spekulationsverluste in Abzug gebracht werden, dass dagegen Gewinne aus Veräußerungsgeschäften niemals oder doch nur in seltenen Fällen als Spekulationsgewinne dargetan werden können.“

a omezují se na to, podati pozitivní úpravu o tom, jaké druhy důchodů náležejí k důchodu poplatnému, takže jest úplně jasno, že všechny k takovýmto třídám nenáležící důchody nepodléhají i dani z důchodu. Jde nepochybně o pokrok v pozitivním zákonodárství, jež obrátilo se, snad nezamýšleně, k anglické a americké methodě zákonodárství berního, jež sledují svoji vlastní techniku bez ohledu na rozpory vědeckých názorů. — V § 6 vypočteno jest 8 tříd důchodů poplatných taxative (Der Besteuerung des Einkommens nach diesem Gesetze unterliegen nur). Odstavec 2. uvádí „welche Einkünfte den Einkommensarten (Abs. 1—8) zuzurechnen sind, bestimmt sich nach der Verkehrsauffassung.“ — Tím vyjádřeno jasně, že důchod jest v první řadě pojmem hospodářským. Zákon uznává zásadně berní povinnost jednorázových důchodů, vypočítáváje po uvedení všech jiných druhů důchodů v § 6 čís. 1 až 7 pod čís. 8 jako předmět zdanění „sonstige Leistungsgewinne“, však zdanění těchto má státi se podle předpisů § 41 a 42. — Dle § 42 podléhají důchody z obchodů zcizovacích (Veräusserungsgeschäfte) zdanění jen tenkrát, když jsou obchody spekuláčními (Spekulationsgeschäfte). Otázka, zda jde o zdanění obchodů spekuláčních, řídí se výhradně dle hledisek objektivních, totiž dle toho, jaká doba uplynula mezi nabytím a zcizením. Za obchody spekuláční se považují obchody:

1. když doba mezi nabytím a zcizením obnáší
 - a) při pozemcích méně než 2 léta,
 - b) při jiných předmětech zejména cenných papírech méně než 3 měsíce, aneb

2. když se jedná o obchody, „bei denen der Erwerb der Veräusserung zeitlich folgt“. (Sem náležejí zejména t. zv. „Differenzgeschäfte“, obchody diferenční, t. j. smlouvy směřující k dodání zboží neb cenných papírů, jež uzavírají se v úmyslu, aby zaplacen byl na místo skutečné dodávky jenom rozdíl ceny určený stoupnutím anebo klesnutím ceny bursovní, se strany toho kdo ztratil, na toho kdo získal.)

Důchody z obchodů zcizovacích jsou daně sprostěny:

- a) když nenáleží předmět ku jmění podléhajícímu dani z majetku (sem náleží na př. domácí nářadí a předměty, jež určeny jsou k osobním účelům, na př. nářadí sportovní, koně a pod., pokud nejde o předměty luxusové [§ 39, č. 5 Reichsbew. G. z 10. srpna 1925, R.-G.-Bl. I. S. 214]);

b) když zisk docílený úhrnem obnáší méně než 1000 marek;

c) když prokáže poplatník, že zcizený předmět nebyl nabyt za účelem opětného zcizení ziskového (gewinnbringende Wiederveräußerung). (Břemeno průvodní jest tudíž obrácené: existenci spekulace nemusí prokazovati úřad finanční, jak tomu dle práva dřívějšího, nýbrž poplatník sám.)

Motivy uvádějí v podstatě: nelze pochybovati, že i za této nové úpravy vypadnou ze zdanění zisky, které o sobě jsou zisky spekulativními, naopak může býti i zisk poplatným, který přísně vzato není žádným ziskem spekulativním, ale nelze pochybovati, že vzhledem ke krátké lhůtě počet takovýchto případů bude malý. Úprava tato poskytuje však s hlediska poplatníkovy, jenž náležitě ví, na čem jest, a s hlediska správních úřadů tak značné přednosti, že případné úbytky a uvedené škodlivé stránky méně padají na váhu.

Předlohy původní o reformě daní přímých u nás, jež byly předmětem jednání meziministerských, obsahovaly v plném doslovu to, co uvedeno v dosud platném zákoně v §§ 159 odst. 3. a 170. Do osnovy, jež bezprostředně vypracována před osnovou parlamentu předloženou, pojata podstatná změna v § 7 (dani podrobený důchod). V odst. 3. uvedeno jako v dosavadním § 159 odst. 3. „Zisky ze zcizení majetkových předmětů jsou toliko tenkrát dani podrobeným důchodem, stalo-li se zcizení za provozování výdělečného podniku neb za provádění spekulativního obchodu.“ V odst. 4. uvedena však zákonná prae-sumpce: „Byly-li zcizeny a) nemovitosti do 5 let, b) jiné předměty, zejména cenné papíry, do 6 měsíců po jich získání, předpokládá se, že jde o spekulativní obchod, leč že by poplatník dokázal opak. Ztrát ze spekulativních obchodů nelze odečísti od ostatních důchodů.“ Zásady tyto přijaty i do osnovy parlamentu předložené (č. 706/1926), s tou změnou, že uvedená lhůta 5 let snížena na 2 léta a lhůta 6 měsíců na 3 měsíce. Jinými slovy: lhůty rozhodné stanoveny stejně jako v zákoně německém.*) Od zákona tohoto však se liší, jak patrně, naše osnova podstatně v následujících směrech:

*) Z motivů k § 7 bod 5. plyne, že vedly k novému textování dosavadní obtíže, jež ukládaly vyměřujícím úřadům provedení důkazu o elementu spekulativním, z nedostatku přesného řešení zákonného, co jest rozuměti obchodem spekulativním. „Tak unikaly spravedlivému zdanění mnohdy velmi značné a poměrně snadno a bez rizika docílené příjmy.“ Motivy očekávají z nového textování, že znemožní alespoň z části další unikání spekulativních zisků.

1. Kdežto zákon německý stanoví, že určité zisky považují se za spekulativní, jen když pozůstávají určité objektivní předpoklady, chce podrobiti naše osnova zisky ze zcizení majetkových předmětů, jež staly se za provádění obchodu spekulativního, v zásadě zdanění vůbec. Však za určitých předpokladů, t. j. zcizení v určité době (2 léta, 3 měsíce) úmysl spekulativní předpokládá a ponechává poplatníkovi důkaz o opaku. Není-li těchto předpokladů, zejm. uplynula-li doba delší, bude případně zisk takový rovněž jako spekulativní zdaněn, ale jen, prokáže-li vyměřující úřad spekulativní úmysl. Je zde tedy jednak metoda objektivní, jednak subjektivně-objektivní.

2. Není stanoven určitý předmět nebo zisk určité výše jakožto osvobozený.

Jak Německo, tak osnova shodují se v tom, že břemeno průvodní, tam kde pozůstávají určité znaky objektivní, ukládají straně. Protidůkaz poplatníka dle předpisů uvedených ve společných ustanoveních osnovy č. 706/1926 nebude tak snadný a rozhodně těžší, než kdyby příslušelo vedení důkazu správě finanční, ježto práva poplatníkova k vedení důkazu jsou značně omezenější než práva úřadu vyměřujícího.

Mohu říci, že stanovisko německé, jež stojí pouze na zásadě objektivního posuzování, zamlouvá se mi lépe z důvodů ve výše uvedené motivaci zákona říšsko-německého uvedených, než polovičaté řešení osnovy, jež nevylučuje případně chikany pro poplatníka a obtíže pro správu finanční.

Rovněž snad by se doporučovalo, aby i u nás stanoven byl určitý obnos zisku jakožto osvobozený. Stanovení minima takového dovedlo by odstraniti jistě zbytečné chikany tam, kde jedná se o obnosy, jež celkově pro finanční výnos nepadají podstatně na váhu, a ulehčiti i úkoly techniky berní a tím zmenšiti i náklady ukládací, nepoměrné k eventuelnímu finančnímu zisku. Za úvahu by snad také stálo, v době, kdy tendence směřuje ku povzbuzení ruchu stavebního, zda nedoporučovalo by se zákonem vyloučiti zisk docílený při převodech nemovitostí, jež z důvodů povzbuzení stavebního ruchu požívají neb požívati budou úlev při poplatcích převodních. Jinak tvořiti bude daň důchodová z eventuelního zisku spekulativního položku nákladovou, jež bude přesunována a bude působiti sotva na povzbuzení stavebního ruchu způsobem příznivým.

Konečně připomínám, že v § 12 (E Příjem z kapitálu) chtěla osnova, jak plyne z motivů, reprodukovati ustanovení § 170 dosavadního zákona. Avšak doslov nezdá se mi přece jen totožným. Třetí odst. § 12 uvádí totiž: „U důchodu z cenných papírů nepřihlíží se ke zvýšení neb snížení kursovní hodnoty, pokud papíry tyto nenáleží ku provozovacímu kapitálu podniku. Avšak skutečně dosažené zisky ze spekulacních zcizení takových papírů, pohledávek, rent a pod., připočtou se po srážce ztrát při takových obchodech snad vzatých, k důchodu.“ Rozdíl zdá se mi pozůstávati potud, že platný § 170 mluví o kupeckém obchodu (Kaufmännisches Geschäft), kdežto nový návrh mluví jenom o provozovacím kapitálu podniku vůbec, tedy má ve svém doslovu znění širší.

Vilém Funk.

ZPRÁVY A NÁZORY.

Koncentrace v průmyslu papíru.

Unifikační snahy průmyslu papíru sahají již do dob minulé generace průmyslové, která si velmi často a odůvodněně zastěžovala na neúměrnost trhových cen (je příznačno, že prodeje pod výrobními náklady i tehdy byly vytýkány ponejvíce závodům technicky méně výkonným); tyto konsolidační snahy nedospěly však dosud celkového a trvalého řešení. Náš průmysl vyniká (s hlediska unifikačního snad lépe řečeno: trpí) rozmanitostí svých výrobků. Podívejte se na vlastní psací stůl, na kterém, je-li též stolem pracovním, leží spousta nejrozličnějších dopisních, tiskových a obálkových papírů ve všelijakých zbarveních, velikostech a také rozličné hodnoty.

Tyto rozmanité výrobky jak organizačně, tak i cenově včleniti do jednotného systému zůstalo po mnoha desetiletí marným úsilím jednotlivých vůdčích průmyslníků, kteří jinak o účelnosti koncentrace průmyslu papíru byli přesvědčeni. Výsledkem jejich snah byla tudíž jen kompromisní řešení, při čemž vybírány určité standardní druhy papíru, jichž spotřeba je velmi značná, ale soustředěna u malého počtu odběratelů. Za starého Rakouska byly nedlouho před vypuknutím války založeny dva kartely, a to pro papír rotační (novinový v kotoučích) a jednostranně hladký papír balicí (superior); první se osvědčil a trvá v Rakousku dosud, druhý však brzy po svém založení, snad také vinou nedostatečné organizace vnitřní, se záhy rozpustil. Podobně také v jiných zemích průmyslových se osvědčily dosud jen společné prodejny aneb seskupení výrobců novinového papíru, jehož výroba i odbyt se dá jednoduchým způsobem zachytiti a kontrolovati. Působnost těchto společných kanceláří